

30 juni 2014

Tydliga tecken på att Sverige går USA:s ärende i Assange-fallet

I drygt 42 månader har en svensk åklagare förgäves försökt att få Julian Assange utlämnad från Storbritannien. Allt fler juridiska experter kritiserar den utdragna processen, men de ansvariga vägrar att hörsamma eller i vissa fall ens höra välgrundade förslag till hur dödläget kunde brytas. Förklaringen till detta oförklarliga beteende heter nog "USA".

Den 19 juni var två-årsdagen av Julian Assanges vistelse i Ecuadors ambassad i London där han sökte asyl för att undvika utlämning till Sverige och därifrån — som det finns goda grunder att befara — vidare utlämning till USA där ett ohyggligt öde väntar honom. Innan dess, sedan december 2010, var hans rörelsefrihet starkt begränsad medan den brittiska utlämningsprocessen pågick.

Totalt har således åklagaren Marianne Ny i drygt tre och ett halvt år envisades med att Assange måste utlämnas till Sverige för att kunna förhöras om misstankar på mindre allvarliga brott. Ett lämpligt alternativ vore att antingen på plats eller per telekommunikationer intervjua honom i London så som allt fler juridiska experter, däribland ett justitieråd i Sveriges Högsta domstol, har förespråkade.

Åklagaren Ny har dock hela tiden vägrat att ta detta enkla steg, utan att lämna någon rimlig förklaring. Resultatet har enligt Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg varit en utdragen "cirkus", som enligt den pensionerade åklagaren Rolf Hillegren har skadat "det svenska rättsväsendet som nu fått skämmas i drygt tre år".

Åklagarmyndighetens oförklarliga beteende har av många tolkats som en bekräftelse på att Sverige går USA:s ärende i Assange-fallet, och under de senaste månaderna har dessa misstankar stärkts av ett par märkliga händelser.

I april begärde den pensionerade domaren Brita Sundberg-Weitman, som är väl insatt i fallet, Justitieombudsmannen (JO) om att granska Åklagarmyndigheten med särskild hänsyn till svenska regeringsformen och Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Den förra stipulerar bl.a. att myndigheter "skall i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet", och den senare hävdar allas rätt "till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol".

Svaret från JO Cecilia Renfors blev: "Du har anmält Åklagarmyndigheten. Din anmälan föranleder inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida. Ärendet avslutas."

2...

Det var knappast något sakligt svar. "JO ska enligt lag särskilt vaka över just det grundlagsbud som jag hänförde mig till och som ska vara ett skydd mot maktmissbruk" påpekar Brita Sundberg-Weitman.

I sin anmälan noterade hon att "åklagarmyndighetens passivitet har kritiserats av många sakkunniga, däribland den internationellt kända juridiska experten Eva Joly".

Bara ett par veckor tidigare hade Eva Joly, som för närvarande är fransk ledamot i EU-parlamentet, besökt Sverige för att diskutera tillgängliga lösningar på dödläget — bland annat för att "Jag förstår inte varför Julian Assange måste ge upp sin mänskliga rätt till asyl för att svara åklagares frågor här i Sverige".

Men det blev inga diskussioner med de tre huvudansvariga. Justitieminister Beatrice Ask meddelade att hon inte hade tid att träffa Eva Joly. Riksåklagaren Anders Perklev och åklagaren Marianne Ny svarade utan någon förklaring att de inte ville träffa henne. Inte heller blev det något förslag att träffas vid något annat tillfälle.

Eva Joly blev minst sagt förvånad. "I min erfarenhet är detta mycket ovanligt. Jag kan faktiskt inte påminna mig om att något liknande tidigare hänt."

Hennes slutsats blev att "Detta är tydligen en vanskelig fråga som de ansvariga i Sverige inte gärna vill diskutera. Detta är beklagligt, då fallet berör viktiga frågor om juridiska och mänskliga rättigheter som gäller alla, inte enbart Julian Assange."

För Brita Sundberg-Weitman var innebörden av denna snöpliga episod uppenbar: "Knappast någonting i denna röra är så avslöjande som att såväl Marianne Ny som Anders Perklev och Beatrice Ask blankt vägrade att ens träffa Eva Joly, som är känd i hela världen för sin integritet. Det underliggande skälet till deras beteende kunde knappast vara tydligare; det är så gott som en öppen förklaring att de handlar å USA:s vägnar."

— Al Burke

Obs! Detta är ett bearbetat utdrag ur en längre artikel på engelska i Pdf-format som finns på <http://www.nmn.se/nordic/assange/siege.pdf>

* * * * *

Postskriptum: Syftet med debatt i svenska medier?

Denna artikel började som ett inlägg på ett av Sveriges främsta debattfora. Texten levererades enligt överenskommelse om innehållet, men då kom redaktören med nya krav om bl.a. "upprördhet och tydliga känslor". Meningsutbytet blev följande:

Debattredaktören

Jag saknar i texten: varför bryr du dig? Vilken är din roll och din engagemang? Vem borde bry sig?

Al Burke

Det är först nu som jag får veta att texten bör delvis handla om mig. Mitt ursprungliga förslag var till en text som skulle "handla om Julian Assanges andra år som flykting i Ecuadors ambassad".

3...

Detta uttryckte du intresse för, och jag skickade den längre texten på engelska för att visa inriktningen. Med denna som utgångspunkt blev vi överens om att jag i detta sammanhang skulle fokusera på frågan om de svenska myndigheternas bemötande av Eva Joly och Brita Sundberg-Weitman.

Det är en text på detta tema som jag nu inom en ganska snäv tidsgräns har levererat.

Följaktligen blir jag förvånad av din begäran om tillägg som handlar om mig. För det första skulle det innebära att det blir minst sagt knepigt att begränsa textens längd till 3000 tecken och samtidigt behandla det som jag trodde vi var överens om (se ovan).

För det andra anser att jag och mitt engagemang inte tillnärmelsevis är lika angelägna som Assange-fallet och de svenska myndigheternas agerande.

För det tredje torde svaren på dina frågor vara tämligen självklara, nämligen:

- Jag bryr mig därför att Assange-fallet av flera skäl är en viktig fråga, en uppfattning som jag knappast är ensam om.
- Min roll är att så sanningsenlig som möjligt skildra viktiga aspekter av detta fall.
- Vilka som borde bry sig framgår i texten av bl.a. Eva Jolys påpekande att "... fallet berör viktiga frågor om juridiska och mänskliga rättigheter som gäller alla, inte enbart Julian Assange."

Jag anser således inte att det finns anledning att tillägga någonting om mig.

Debattredaktören

Artikeln ska inte handla om dig, men du som skribent måste tycka något och det är bra om du skriver om varför just du bryr dig om Assange....

Formulera snyggt i texten varför vi ska bry oss, och varför du bryr dig. Detta är en debattartikel och då krävs engagemang, upprördhet och tydliga känslor. Om inte du bryr dig, varför ska någon annan bry sig?

Al Burke

Jag är fortfarande förbryllad.

Mitt engagemang är uppenbart; annars hade jag inte skrivit texten eller skaffat mig de kunskaper som den bygger på.

Jag anser att en debatt bör vara saklig och rationell — inte präglad av "upprördhet och tydliga känslor".

Uppenbart att jag bryr mig; se ovan.

Vi kanske bör glömma det här.

Detta visade sig vara det sista ordet, då debattredaktören inte svarade. Hur som helst väcker episoden frågan om syftet med debatt i svenska medier. Är det "upprördhet och tydliga känslor" som främst skall gälla, och i så fall vad blir följderna av detta?